

Motion till riksdagen 2012/13:So210

av **Hillevi Larsson (S)**

Nationella riktlinjer mot svåra förlossningsskador

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa nationella riktlinjer för att förebygga sfinkterruptur.

Motivering

Sverige uppvisar en högre andel svåra förlossningsskador än våra nordiska grannländer. På 70-talet var frekvensen av allvarliga skador låg i Sverige, men sedan dess har skadorna ökat i takt med att allt fler kvinnor föder i upprikt läge och barnmorskans handläggning i utdrivningsskedet blivit mindre central.

I Finland har barnmorskorna fortsatt med traditionella metoder, framför allt så kallat perinealskydd i utdrivningsskedet, för att förebygga svåra förlossningsskador. Här uppvisas den lägsta andelen mödrar med allvarliga förlossningsskador.

I Norge bestämde man sig för att göra något åt den höga andelen svåra förlossningsskador och införde nationella råd för förlossningsvården på detta område, inspirerade av finnarna. Effekten har blivit att antalet allvarliga förlossningsskador i Norge har halverats.

I Sverige drabbas varje år nästan 3 000 kvinnor i Sverige av den allvarligaste formen av förlossningsskada, sfinkterruptur. Denna skada innebär att samtliga lager av vävnader i underlivet har brustit. Hälften av skadorna läker ut av sig själva, men det kan ta lång tid. I hälften av fallen hjälper en operation, men en fjärdedel av de drabbade får men för livet. Samtliga kvinnor har tillfälligt eller permanent svårt att leva ett normalt liv och många lider av fruktansvärda smärtor.

I Sverige informeras inte blivande mödrar av mödravården om risken att drabbas av sfinkterruptur. Risken bedöms som liten och man vill inte oroa

Fel! Okänt namn på

kvinnorna i onödan. Det finns sätt för en blivande moder att själva effektivt förebygga sfinkterruptur, främst genom att föda fram barnet i ryggläge eller på sidan och kräva att barnmorskan utför så kallat aktivt perinealskydd i utdrivningsskedet. Men vet man inte om att man löper en risk vet man ju självklart inte hur man ska göra eller vad man kan kräva.

Många fall av sfinkterruptur upptäcks direkt i samband med förlossningen och opereras. Men det förekommer att skador inte upptäcks eller inte läker som de ska. Åtskilliga kvinnor skäms så mycket för att de inte kan hålla tätt eller har ont vid toalettbesök och samlag att de inte vågar söka hjälp.

Andelen fall av sfinkterrupturer varierar mellan sjukhusen i Sverige men en genomgång av större sjukhus visar att andelen är högre än i både Norge och Finland, där det finns riktlinjer för att förebygga svåra skador. Sunderby sjukhus i Luleå sticker ut på ett positivt sätt i den svenska statistiken. Under senare år har de arbetat medvetet för att förebygga omfattande sprickor, inspirerade av finska barnmorskor. De befinner sig idag i täten vad gäller förebyggande arbete mot förlossningsskador. Andelen sfinkterrupturer vid förlossningar har gått från 3 procent till 2 procent. Nästa mål för sjukhuset är att få ner andelen till 1 procent.

Statistiken för våra större sjukhus i Sverige är inte lika uppmuntrande: Södersjukhuset 5,57 procent, Västerviks sjukhus 5,31 procent, Danderyds sjukhus 4,75 procent, Karolinska universitetssjukhuset 4,6 procent, Malmö, Skånes universitetssjukhus 4,29 procent, Värnamo sjukhus 3,92 procent, Lycksele lasarettet 3,91 procent, Lund, Skånes universitetssjukhus 3,9 procent, Norrlands universitetssjukhus 3,6 procent, Sahlgrenska universitetssjukhuset 3,45 procent.

Detta ska jämföras med den genomsnittliga andelen sfinkterrupturer vid finländska förlossningar som ligger på 0,5 procent.

Socialstyrelsen har hittills varit kallsinnig till att införa nationella riktlinjer för att förebygga sfinkterruptur i Sverige, trots att det skulle kunna innebära att över 1 000 kvinnor varje år slapp drabbas. Man kan fråga sig om det verkligen är rimligt att mördrar i Sverige i onödan ska drabbas av sfinkterruptur när det finns evidensbaserade metoder för att förebygga denna förlossningsskada.

Stockholm den 3 augusti 2012

Hillevi Larsson (S)